

İşte, umum hayvanâtın horoz gibi çobanlık eden erkeklerine ve tavuk gibi vâlidelerine bak, anla ki; bunlar kendi hesabına ve kendileri nâmına, kendi kemâlleri için o vazifeyi görmüyorlar. Çünkü hayatını, vazifede lâzım gelse fedâ ediyorlar. Belki vazifeleri, onları o vazife ile tanzif eden ve o vazife içinde rahmetiyle bir lezzet derceden Mün'im-i Kerîm'in hesabına ve Fâtr-ı Zülcelâl'in nâmına görüyorlar.

Hem nefsi hizmette ücret bulunduğuna bir delil de şudur ki: Nebâtât ve eşcar, bir şevk u lezzeti ihsâs eden bir tavır ile Fâtr-ı Zülcelâl'in emirlerini imtisâl ediyorlar. Çünkü dağıttığı güzel kokular ve müşterilerin nazarını celb edecek zînetlerle süslenmeleri ve sümbülleri ve meyveleri için çürüyünceye kadar kendilerini fedâ etmeleri, ehl-i dikkate gösterir ki: Onların, emr-i ilâhînin imtisâline öyle bir lezzetleri var ki; nefsinin mahvedip çürütüyor.

Bak, başında çok süt konserveleri taşıyan Hindistan cevizi ve incir gibi meyvedar ağaçlar, rahmet hazinesinden lisân-ı hâl ile süt gibi en güzel bir gıdayı ister, alır, meyvelerine yedirir; kendi bir çamur yer. Nar ağacı sâfi bir şarabı, hazine-i rahmetten alıp meyvesine yedirir; kendisi çamurlu ve bulanık bir suya kanaat eder.

Hattâ hububatta dahi sümbüllenmek vazifesinde zâhir bir iştiyak görünür. Nasıl ki dar bir yerde hapsedilen bir zât, bir bostana, geniş bir yere çıkmayı müştâkâne ister. Öyle de, hububatta, sümbüllenmek vazifesinde öyle sürurlu bir vaziyet, bir iştiyak görünüyor.

İşte "Sünnetullah" tâbir edilen, kâinatta cereyân eden bu sırlı uzun düsturdandır ki, işsiz, tembel, istirahatle yaşayan ve rahat döşeğinde uzananlar, ekseriyetle sa'yeden, çalışanlardan daha ziyâde zahmet ve sıkıntı çeker. Çünkü dâimâ işsizler ömründen şikâyet eder; eğlence ile çabuk geçmesini ister. Sa'yeden ve çalışan ise; şâkirdir, hamdeder, ömrün geçmesini istemez.

المُشْتَرِيحُ الْعَاطِلُ شَاكٍ مِنْ عُمْرِهِ، وَالسَّاعِي الْعَامِلُ شَاكِرٌ¹

küllî düsturdur. Hem o sır iledir ki: "Rahat, zahmette; zahmet, rahattadır." cümlesi darb-ı mesel olmuştur.

Evet cemâdâta dikkatle nazar edilse: Bilkuvve yalnız istidât ve kabiliyet cihetinde nâkıs kalıp inkişâf etmeyenlerin, gayet bir içtihad ve sa'y ile inbisât

¹ Atâlet içinde istirahat eden, ömründen şikâyetçidir. Çalışan ve iş gören ise hâline şükreder.

edip bilkuvveden bilfiil sûretine geçmesinde, mezkûr sünnet-i ilâhiye düsturuyla bir tavır görünüyor. Ve o tavır işaret eder ki: O vazife-i fitriyede bir şevk ve o meselede bir lezzet vardır. Eğer o câmidin umumî hayattan hissesi varsa, şevk kendisinin olur; yoksa, o câmidi temsil eden, nezâret eden şeye âittir. Hattâ bu sırra binâen denilebilir: Latîf, nazik su incimad emrini aldığı vakit, öyle şiddetli bir şevk ile o emre imtisâl eder ki, demiri şak eder, parçalar. Demek bürûdet ve tahte's-sıfır soğuğun lisânıyla ağız kapalı demir kaptaki suya "Genişlen!" emr-i rabbânîsini tebliğinde, şiddet-i şevk ile kabını parçalar, demiri bozar, kendisi buz olur.

Ve hâkezâ, her şeyi buna kıyâs et ki, güneşlerin deveranından ve seyr u seyahatlerinden tut, tâ zerrelere mevlevî gibi devretmelerine ve dönmelerine ve ihtizazlarına kadar kâinattaki bütün sa'y ü hareket, kanun-u kader-i ilâhî üzerine cereyân ediyor. Ve dest-i kudret-i ilâhîden sudûr eden ve irade ve emir ve ilmi tazammun eden emr-i tekvinî ile zuhûr eder.

Hattâ her bir zerre, her bir mevcud, her bir zîhayat, bir nefer askere benzer ki; orduda muhtelif dâirelerde, o neferin ayrı ayrı nisbetleri, vazifeleri olduğu gibi; her bir zerre, her bir zîhayatın dahi öyledir. Meselâ, senin gözünde bir zerre, gözün hüceyresinde ve gözde ve âsâb-ı vechiyede ve bedenin şerâyin tâbir edilen damarlarında, birer nisbeti ve o nisbete göre birer vazifesi ve o vazifeye göre birer faydası vardır. Ve hâkezâ, her şeyi ona kıyâs et. Buna binâen her bir şey, bir Kadîr-i Ezelî'nin vücub-u vücuduna iki cihetle şehâdet eder:

Biri: Tâkatinin binler derece fevkinde vazifeleri görmekteki acz-i mutlak lisânıyla o Kadîr'in vücuduna şehâdet eder.

İkincisi: Her bir şey, nizam-ı âlemi teşkil eden düsturlara ve müvâzene-i mevcûdâtı idame eden kanunlara tatbik-i hareket etmekle, o Alîm-i Kadîr'e şehâdet eder. Çünkü zerre gibi bir câmid, arı gibi küçük bir hayvan, Kitâb-ı Mübîn'in mühim ve ince meseleleri olan nizam ve mîzanı bilmez. Câmid bir zerre, arı gibi küçük bir hayvan nerede? Semâvât tabakalarını bir defter sayfası gibi açıp, kapayıp toplayan Zât-ı Zülcelâl'in elindeki Kitâb-ı Mübîn'in mühim ince meselelerini okumak nerede? Eğer sen dîvânelik edip; zerrede, o kitabın ince hurûfâtını okuyacak kadar bir göz bulunduğunu tevehhüm etsen; o vakit o zerrenin şehâdetini redde çalışabilirsin.

Evet, Fâtır-ı Hakîm, Kitâb-ı Mübîn'in düsturlarını gayet güzel bir sûrette ve muhtasar bir tarzda ve has bir lezzette ve mahsus bir ihtiyaçta icmâl edip derceder. Her şey öyle has bir lezzet ve mahsus bir ihtiyaç ile amel etse, o

Kitab-ı Mübîn'in düsturlarını bilmeyerek imtisâl eder. Meselâ, hortumlu sivri-sinek dünyaya geldiği dakikada hânesinden çıkar; durmayarak insanın yüzüne hücum eder, uzun asâsıyla vurur, âb-ı hayat fışkırtır, içer. Hücumdan kaçmakta, erkân-ı harp gibi maharet gösterir. Acaba bu küçük, tecrübesiz, yeni dünyaya gelen mahlûka bu sanatı ve bu fenn-i harbi ve su çıkarmak sanatını kim öğretmiş ve nerede öğrenmiş? Ben, yani bu bîçâre Said itiraf ediyorum ki: Eğer ben o hortumlu sineğin yerinde olsaydım; bu sanatı, bu kerr u fer harbini ve su çıkarmak hizmetini çok uzun dersler ve çok müteaddit tecrübelerle ancak öğrenebilirdim.

İşte, ilhama mazhar olan arı, örümcek ve yuvasını çorap gibi yapan bül-bül gibi hayvanâtı bu sineğe kıyâs et. Hattâ nebâtâtı da aynen hayvanâta kıyâs edebilirsin. Evet Cevâd-ı Mutlak (*celle celâlühi*), her ferd-i zîhayatın eline lezzet midâdıyla ve ihtiyaç mürekkebiyle yazılmış bir tezkereyi vermiş. Onunla evâmîr-i tekvîniyenin programını ve hizmetlerinin fihristesini tevdi' etmiştir. Bak o Hakîm-i Zülcelâl'e; nasıl Kitab-ı Mübîn'in düsturlarından arı vazifesine âit miktarını bir tezkerede yazmış, arının başındaki sandukçaya koymuştur. O sandukçanın anahtarı da, vazife-perver arıya has bir lezzettir. Onunla sandukçayı açar, programını okur, emri anlar, hareket eder. ¹ وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ

İşte eğer bu Sekizinci Nota'yı tamam işittin ve tam anladınsa, bir hads-i îmânî ile ² وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ³ 'nin bir sırrını, ⁴ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ³ 'nin bir hakikatini, ⁴ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ⁴ 'nun bir düsturunu, ⁵ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ⁵ 'nun bir nüktesini anlarsın.

Dokuzuncu Nota

Bil ki, *nev-i beşerde nübüvvet, beşerdeki hayır ve kemâlâtın fezlekesi ve esasıdır. Din-i Hak, saâdetin fihristesidir. İmân, bir hüsn-ü münezzehe ve mücerredir. Madem şu âlemde parlak bir hüsün, geniş ve yüksek bir*

¹ "Rabbin bal arısına vahyetti." (Nahl sûresi, 16/68)

² "Rahmetim her şeyi kaplar." (A'râf sûresi, 7/156)

³ "Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (İsrâ sûresi, 17/44)

⁴ "Bir şeyi dilediğinde O'nun buyruğu, sadece "Ol!" demektir, hemen olur..." (Yâsîn sûresi, 36/83)

⁵ "Sübhandır, münezzehtir o Zât ki, her şey üzerinde hâkimiyet elindedir. Ve... hepinizin de dönüşü, O'na olacaktır." (Yâsîn sûresi, 36/83)

hayr, zâhir bir hak, faik bir kemâl görünüyor. Bilbedâhe hak ve hakikat, nübüvvet içindedir ve nebiler elindedir. Dalâlet, şer ve hasâret; onun muhalifindedir.

Mehâsin-i ubûdiyetin binlerinden yalnız buna bak ki, Nebi (*aleyhisselâm*), ubûdiyet cihetiyle muvahhidînin kalblerini îd ve Cuma ve cemaat namazlarında ittihâd ettiriyor ve dillerini bir kelimedede cem' ediyor. Öyle bir sûrette ki, şu insan, Mâbûd-u Ezeli'nin azamet-i hitabına, hadsiz kalblerden ve dillerden çıkan sesler, duâlar, zikirler ile mukâbele ediyor. O sesler, duâlar, zikirler birbirine tesânüd ederek ve birbirine yardım edip ittifak ederek öyle geniş bir sûrette Mâbûd-u Ezeli'nin ulûhiyetine karşı bir ubûdiyet gösteriyor ki; güyâ küre-i arz kendisi o zikri söylüyor, o duâyı ediyor ve aktarıyla namaz kılıyor ve etrafıyla semâvâtın fevkinde izzet ve azametle nâzil olan **أَقِيمُوا الصَّلَاةَ**¹ emrini, küre-i arz imtisâl ediyor. Bu sırr-ı ittihâd ile, kâinat içinde bir zerre gibi zayıf, küçük bir mahlûk olan şu insan, ubûdiyetin azameti cihetiyle Hâlık-ı arz ve semâvât'ın mahbûb bir abdi ve arzın halifesi², sultanı ve hayvanâtın reisi ve hilkat-i kâinatın neticesi ve gayesi oluyor.

rrrkelimeallahuekber rrallahuekber

Evet, eğer namazların arkasında hususan bayram namazlarında bir anda **اللَّهُ أَكْبَرُ**³ diyen yüzer milyon insanların sesleri, âlem-i gaybda ittihâd ettikleri gibi, âlem-i şehâdetde dahi birbiriyle ittihâd edip içtimâ etse, küre-i arz tamamıyla büyük bir insan olup, azametine nisbeten büyük bir sadâ ile söylediği **اللَّهُ أَكْبَرُ**'e müsâvi geldiğinden, o muvahhidînin ittihâdı ile bir anda **اللَّهُ أَكْبَرُ** demeleri, küre-i arzın büyük bir **اللَّهُ أَكْبَرُ**'i hükmüne geçiyor. Âdetâ bayram namazlarında âlem-i İslâm'ın zikr u tesbihiyle zemin zelzele-i kübrâya mazhar olup, aktar u etrafıyla **اللَّهُ أَكْبَرُ** deyip, kıblesi olan Kâ'be-i Mükerrreme'nin samimî kalbiyle niyet edip, Mekke ağzıyla, Cebel-i Arefe diliyle **اللَّهُ أَكْبَرُ** diyerek, o tek kelime etraf-ı arzdaki umum müminlerin mağara-misâl ağızlarındaki havada temessül ediyor. Bir tek **اللَّهُ أَكْبَرُ** kelimesinin aks-i sadâsıyla hadsiz **اللَّهُ أَكْبَرُ** vukû bulduğu gibi, o makbul zikir ve tekbir, semâvâtı dahi çınlatıp berzah âlemlerine de temevvüc ederek sadâ veriyor.

¹ “Siz namazı hakkıyla ifâ etmeye devam edin.” (Bakara sûresi, 2/43, 83, 110; Nisâ sûresi, 4/77, 103; En'âm sûresi, 6/72; Yûnus sûresi, 10/87; Hac sûresi, 22/78; Nûr sûresi, 24/56; Rûm sûresi, 30/31; Mücadele sûresi, 58/13; Müzzemmil sûresi, 73/20)

² Bkz.: Bakara sûresi, 2/30.

³ Sadece büyüklükte değil hiçbir konuda eşi ve benzeri olmayan, başka bir şey Kendisiyle kıyas bile edilemeyecek yegâne büyük, Allah'tır.

İşte bu arzı böyle Kendine sâcid¹ ve âbid ve ibâdına mescid² ve mah-lûklarına beşik³ ve Kendine müsebbih⁴ ve mükebbir eden Zât-ı Zülcelâl'e, yerin zerrâtı adedince hamd ve tesbih ve tekbir edip ve mevcûdâtı adedince hamdediyoruz ki; bize bu nev'i ubûdiyeti ders veren Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtu vesselâm*)'ına ümmet eylemiş.

Onuncu Nota

Bil ey gafil, müşevveş Said! *Cenâb-ı Hakk'ın nur-u mârifetine yetişmek ve bakmak ve âyât ve şâhidlerin aynalarında cilvelerini görmek ve berâhin ve deliller mesâmâtıyla temâşâ etmek iktizâ ediyor ki; senin üstünden geçen, kalbine gelen ve aklına görünen her bir nuru tenkid parmaklarıyla yoklama ve tereddüt eliyle tenkid etme! Sana ışıklanan bir nuru tutmak için elini uzatma; belki gaflet esbâbından tecerrüt et, onlara müteveccih ol, dur.* Çünkü ben müşâhede ettim ki: Mârifetullahın şâhidleri, bürhânları üç çeşittir.

Bir kısmı: Su gibidir; görünür, hissedilir, lâkin parmaklarla tutulmaz. Bu kısımda hayalâtan tecerrüt etmek, külliyetle ona dalmak gerektir. Tenkid parmaklarıyla tecessüs edilmez; edilse akar, kaçır. O âb-ı hayat, parmağı mekân ittihâz etmez.

İkinci kısım: Hava gibidir; hissedilir, fakat ne görünür, ne de tutulur. Ona karşı sen, yüzün, ağzın, rûhunla o rahmet nesîmîne karşı teveccüh et, kendini mukâbil tut, tenkid elini uzatma, tutamazsın. Rûhunla teneffüs et. Tereddüt eliyle baksan, tenkid ile el atsan, o yürür gider; senin elini mesken ittihâz etmez, ona râzı olmaz.

Üçüncü kısım ise: Nur gibidir; görünür, fakat ne hissedilir, ne de tutulur. Öyle ise, sen kalbinin gözüyle, rûhunun nazarıyla kendini ona mukâbil tut ve gözünü ona tevcih et, bekle; belki kendi kendine gelir. Çünkü nur; el ile tutulmaz, parmaklar ile avlanmaz, belki o nur ancak basiret nuruyla avlanır. Eğer harîs ve maddî elini uzatsan ve maddî mîzanlarla tartsan, sönmese de gizlenir.

¹ Bkz.: Ra'd sûresi, 13/15; Nahl sûresi, 16/49; Hac sûresi, 22/18.

² Bkz.: Buhârî, *salât* 56 (bab başlığında); Tirmizî, *salât* 119; Ebû Dâvûd, *salât* 24; İbni Mâce, *mesâcid* 4.

³ Bkz.: Bakara sûresi, 2/22; Tâhâ sûresi, 20/53; Zuhuruf sûresi, 43/10; Nebe sûresi, 78/6.

⁴ Bkz.: "Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (İsrâ sûresi, 17/44). Ayrıca bkz: Fâtiha sûresi, 1/2; En'âm sûresi, 6/1; Kehf sûresi, 18/1; ...

Çünkü öyle nur, maddîde hapse râzı olmadığı gibi, kayda da giremez, kesifi kendine mâlik ve seyyid kabul etmez.

On Birinci Nota

Bil ki, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın ifadesinde çok şefkat ve merhamet var. Çünkü muhâtabların ekserisi, cumhur-u avâmdır. Onların zihinleri basittir. Nazarları dahi dakîk şeyleri görmediğinden, onların besatet-i efkârını okşamak için tekrar ile semâvât ve arzın yüzlerine yazılan âyetleri tekrar ediyor. O büyük harfleri kolaylıkla okutturuyor. Meselâ, semâvât ve arzın hilkatî ve semâdan yağmurun yağdırılması ve arzın dirilmesi gibi bilbedâhe okunan ve görünen âyetleri ders veriyor. O hurûf-u kebîre içinde küçük harflerle yazılan ince âyâta nazarı nâdiren çevirir, tâ zahmet çekmesinler. rrrkuran

Hem üslûb-u Kur'ânî'de öyle bir cezâlet ve selâset ve fitrîlik var ki, güyâ Kur'ân bir hâfızdır; kudret kalemiyle kâinat sayfalarında yazılan âyâtı okuyor. Güyâ Kur'ân, kâinat kitabının kıraâtıdır ve nizamâtının tilâvetidir ve Nakkaş-ı Ezelîsinin şuûnâtını okuyor ve fiillerini yazıyor. Bu cezâlet-i beyâniyeyi görmek istersen, hüşyâr ve müdakkik bir kalb ile, Sûre-i ¹ ﴿عَمَّ﴾ ve ² قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمَلِكِ ³ âyetleri gibi fermanları dinle!..

On İkinci Nota

Ey bu Notaları dinleyen dostlarım! Biliniz ki; ben hilâf-ı âdet olarak, gizlemesi lâzım gelen Rabbime karşı kalbimin tazarrû ve niyaz ve münâcâtını bazen yazdığım sebebi; ölüm, dilimi susturduğu zamanlarda, dilime bedel kitabımın söylemesinin kabulünü rahmet-i ilâhiyeden rica etmektir. Evet kısa bir ömürde, hadsiz günahlarıma keffaret olacak, muvakkat lisânımın tövbe ve nedâmetleri kâfi gelmiyor. Sâbit ve bir derece daim olan kitabın lisânı daha ziyâde o işe yarar. İşte on üç sene ³(Hâşiye) evvel, ⁴ dağdağalı bir fırtına-yı rûhiye neticesinde, Eski Said'in gülmeleri, Yeni Said'in ağlamalarına inkılâp edeceği

değişim
kolay
olmamaş

rrrdeğişim5

¹ Nebe sûresi, 78/1.

² “De ki: “Ey mülk ve hakimiyet sahibi Allahım!” (Âl-i İmran sûresi, 3/26)

³ (Hâşiye) Bu risalenin telifinden on üç sene evvel.

⁴ 1920 tarihidir.

hengâmda; gençliğin gaflet uykusundan ihtiyarlık sabahıyla uyandığım bir anda, şu münâcât ve niyaz Arabî yazılmıştır. Bir kısmının Türkçe meâli şudur ki:

Ey Rabb-i Rahîmim ve ey Hâlık-ı Kerîmim! Benim sû-i ihtiyarım ile ömrüm ve gençliğim zayi olup gitti. Ve o ömür ve gençliğin meyvelerinden elimde kalan, elem verici günahlar, zillet verici elemeler, dalâlet verici vesveseler kalmıştır. Ve bu ağır yük ve hastalıklı kalb ve hacâletli yüzümle kabre yaklaşıyorum. Bilmüşâhede göre göre gayet süratle, sağa ve sola inhiraf etmeyecek, ihtiyarsız bir tarzda, vefat eden ahbab ve akran ve akârîbim gibi kabir kapısına yanaşıyorum.

O kabir, bu dâr-ı fânîden firâk-ı ebedî ile ebedü'l-âbâd yolunda kurulmuş, açılmış evvelki menzil ve birinci kapıdır.¹ Ve bu bağlandığım ve meftun olduğum şu dâr-ı dünya da, kat'î bir yakîn ile anladım ki; hâliktir gider ve fânîdir ölü. Ve bilmüşâhede, içindeki mevcûdât dahi, birbiri arkasından kâfile kâfile göçüp gider, kaybolur. Hususan benim gibi nefis-i emmâreyi taşıyanlara şu dünya çok gaddardır, mekkârdır. Bir lezzet verse, bin elem takar çektirir. Bir üzüm yedirse, yüz tokat vurur.

Ey Rabb-i Rahîmim ve ey Hâlık-ı Kerîmim! ² كُلُّ اتِّ قَرِيبٌ² sırrıyla ben şimdiden görüyorum ki: Yakın bir zamanda ben kefenimi giydim, tabutumuna bindim, dostlarımla veda eyledim. Kabrime teveccüh edip giderken, Senin dergâh-ı rahmetinde, cenazemin lisân-ı hâliyle, rûhumun lisân-ı kâliyle bağırarak derim: El-amân el-amân! Yâ Hannân! Yâ Mennân! Beni günahlarımın hacâletinden kurtar!

İşte, kabrimin başına ulaştım, boynuma kefenimi takıp kabrimin başında uzanan cismimin üzerine durdum. Başımı dergâh-ı rahmetine kaldırıp bütün kuvvetimle feryad edip nida ediyorum: El-Amân el-Amân! Yâ Hannân! Yâ Mennân! Beni günahlarımın ağır yüklerinden halâs eyle!

İşte kabrime girdim, kefenime sarıldım. Teşyi'ciler beni bırakıp gittiler. Senin afv u rahmetini intizar ediyorum. Ve bilmüşâhede gördüm ki, Senden başka melce' ve mence' yok. Günahların çirkin yüzünden ve mâsiyetin vahşi şeklinden ve o mekânın darlığından bütün kuvvetimle nida edip diyorum:

¹ Bkz.: "Kabir, âhiret menzillerinin birinci menzildir. Kişi ondan kurtulabilirse, ondan sonrakiler daha kolaydır. Ondan kurtulamazsa ondan sonrakiler bundan daha zordur, daha şiddetlidir". (Tirmizî, *zühd* 5; İbni Mâce, *zühd* 32; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 1/63.)

² "Her gelecek şey yakındır." (es-Suyûtî, *ed-Düreru'l-müntesira* s.15; el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 2/149. Ayrıca bkz.: İbni Mâce, *mukaddime* 7; Dârimî, *mukaddime* 23)

El-amân, el-amân! Yâ Rahmân! Yâ Hannân! Yâ Mennân! Yâ Deyyan! Beni çirkin günahlarımın arkadaşlıklarından kurtar, yerimi genişlettir. İlâhî! Senin rahmetin melceimdir ve Rahmeten li'l-âlemîn olan Habibin Senin rahmetine yetişmek için vesilemdir. Senden şekvâ değil, belki nefsimi ve hâlimi Sana şekvâ ediyorum.

Ey Hâlık-ı Kerîmim ve ey Rabb-i Rahîmim! Senin Said ismindeki mah-lûkun ve masnûun ve abdin hem âsî, hem âciz, hem gafil, hem cahil, hem alîl, hem zelil, hem müsî', hem müsîn, hem şakî, hem seyyidinden kaçmış bir köle olduğu hâlde, kırk sene sonra nedâmet edip Senin dergâhına avdet etmek istiyor. Senin rahmetine ilticâ ediyor. Hadsiz günah ve hafiatlarını itiraf ediyor. Evhâm ve türlü türlü illetlerle müptelâ olmuş. Sana tazarrû ve niyaz eder. Eğer kemâl-i rahmetinle onu kabul etsen, mağfiret edip rahmet etsen; zâten o Senin şânındır. Çünkü Erhamürrahîmînsin. Eğer kabul etmezsen, Senin kapından başka hangi kapıya gideyim? Hangi kapı var? Senden başka Rab yok ki, dergâhına gidilsin. Senden başka hak Mâbûd yoktur ki, ona ilticâ edilsin!..”

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ أَخِرُ الْكَلَامِ فِي الدُّنْيَا وَأَوَّلُ الْكَلَامِ فِي الْآخِرَةِ وَفِي الْقَبْرِ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ¹

On Üçüncü Nota

Medâr-ı iltibâs olmuş olan beş meseledir.

Düster

Birincisi

rrrhizmetdüsteru
Düster

Tarîk-ı hakta çalışan ve mücâhede edenler, yalnız kendi vazifelerini düşünmek lâzım gelirken, Cenâb-ı Hak'â âit vazifeyi düşünüp, harekâtını ona bina ederek hataya düşerler. Edebü'd-dünya ve'd-dîn risalesinde vardır ki: Bir zaman şeytan, Hazreti İsa (aleyhisselâm)'a itiraz edip demiş ki: “Madem ecel ve her şey kader-i ilâhî ilemdir; sen kendini bu yüksek yerden at, bak nasıl öleceksin.” Hazreti İsa (aleyhisselâm) demiş ki:

¹ Senden başka ilâh yoktur. Sen birsin. Senin hiçbir ortağın yoktur. Dünyada son sözümlü, âhirette ve kabirde de ilk sözümlü şudur: Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur; yine şehadet ederim ki Muhammed (sallâllâhu aleyhi ve sellem) Allah'ın Resûlüdür.